

Əntiqə Kərimzadə

Dünyanın dəyişkənliyi və ya «Master-Klass»

Bu həmişə belə olub. Dünyanın rəngarəngliyini dəyişmək insanın yaradılış xislətidir. İnsan qurtula bilmədiyi hər şeyi dəyişmək istəyir. Dəyişə bildiklərinə gülümsəyir, kədərlənir. Dəyişə bilmədiklərinə isə həsrətlə baxır. Axı təbiətən insan qazana bilmədiklərinə həsəd çəkən bir varlıqdır. Qazandıqlarının isə təəssüf ki, dəyərini bilmir. Həmişə belə olmasa da əksər hallarda belə olur. Necə deyərlər, istisnalar qaydaları pozmur.

Bəzən olur ki, insan ətrafındakı insanlara adlar, rollar, gözləntilər yükləyir. Birini xilaskar, birini güvənc yeri, birini inam yeri, birini sonsuz sevgi mənbəyi kimi görür və ya təsəvvür edir. Belə olan halda qarşımızdakı insan özünü unudur. Kimin üçünsə var olduğunu qəbul edir, nə üçünsə yaşadığını qavrayır. Bu dərkətmə bəzən onun taleyinin ən ağır zərbəsi olur.

Yapon dramaturq Koki Mitanın "Gülüş Akademiyası" pyesi əsasında səhnələşdirilmiş "Master-Klass" tamaşası da həyatın bu

və buna bənzər məqamlarını öz tamaşaçılarına çatdırır. Səhnənin tam mərkəzində ikitərəfli ağ-qara taxta dairə var. Bunu dünyanın sevinci və kədəri adlandırsaq, fikrimizdə yanlışdır. Hadisələr nəticəsində həmin dairənin dəyişilməsini isə dünyanın dövrətmə mərhələsi adlandıрмаq olar.

Deyərdim ki, dünyanın ən böyük

yük məənəvi dəhşəti insanın mənimsəmə, talama hissinin güclü olmasıdır. Tamaşa əvvəldən sona qədər tamaşaçılarına məhz bu "siqnal"ı ötürürdü. İnsanı mənimsəmək, ona məna yükləmək, bəzən mümkün olmayanları ondan istəmək onu yaşamaqdan təcrid etməkdir. Rejissor Gümrəh Ömər seçdiyi personajlarda bunu aydın ifadə edir. İnsanların zəncirvari asılığını isə əsərin hər məqamında hiss etmək olur. Bəşər övladının tamahkar olmağı məsələsi isə tamaşa boyunca qətiyyən gözədən yayınmır.

Aktyorların səhnəyə gəlişi, libaslarındakı qeyri-adilik, tamaşaçıların tamaşa zamanı replikaları onları tam olaraq fərqləndirir.

Aktrisa Mətanət Abbasın dəyişkən obrazları, dünyanın hər iki üzünə eham vuran monoloqu bir Yuğ tamaşaçısı üçün diqqətçəkən məqamdır. Elgün Həmidovun səhnə plastikası və təəbəssüm yaradan replikaları tamaşanı daha da baxımlı edir. Digər personaj Amid Qasimov da tərəf müqabillərindən heç də geri qalmır. Aktyor diqqətçəkən jestləri, tamaşaçı ilə ünsiyyəti daha çox yadda qalır.

Quruluşçu rejissor Gümrəh Ömərın səhnələşdirdiyi "Master-Klass" tamaşası diqqətli tamaşaçını bir az da "Adəm-Həvva" dövrünə aparır. İnsanın daxili eniş-yoxuşu onun hansı məqama qədər yüksəlməsindən xəbər verir. Bəzən insana yüksəliş kimi görünən həmin məqam insanın daxili çöküşü olur. Bunun yalnız o zaman fərqləndə olursan ki, çarəsizlik adlı quyuya düşürsən.

Tamaşa boyunca bir məqam məni ordan uzaqlaşdırı bilmirdi. Bu, insanın özünü inandırması idi. Yaxşı olmayan və ola bilməyən hər şeyə yaxşı olacaq demək dünyada adlı evin qaranlıq tərəfi idi. Bu inanmaqlar insanın özündən-özünə çökməsi qədər çətinidir. Həm də özündən qopması qədər asandır. Bu çətinliklə asanlıq arasındakı "get-gəl"i aktrisa Mətanət Abbasın monoloqunda hiss etmək olurdu. Dünyanın məzlum üzü Elgün Həmidovun "dəyişərəm" kəlməsində gizləndirdi. Ağ-qara üzü ilə yaradılana meydan oxuyan kainatın qəddarlığı Amid Qasimovun obrazında xəfifləyirdi.

İki əks varlığın, iki əks xarakterin birlikdə səhnədən çıxışı dünyada yaxşıqla pisliyin, ağ ilə qaranın eyni anda mövcud ola bilməsinin ən ali sübutu idi.